

Yürütmenin durdurulması ve duruşma istemlidir.

İZMİR NÖBETÇİ İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI
Kanalıyla
DANIŞTAY SAYIN BAŞKANLIĞINA

DAVACI

1. Fevzi Erişti	10. Nurittin Ünal
2. Demirali Umacı	11. Mustafa Palaz
3. Mehmet Ayman	12. Mehmet Kurunaz
4. Mehmet İrgit	13. Sefa Taşkın
5. Osman Altıparmak	14. Özcan Durmaz
6. Yılmaz Acar	15. Ömer Turan
7. Yaşar Karaağaç	16. Mustafa Döğür
8. Halit Yılmaz	17. Ahmet Karagöz
9. Tarkan Gürbüz	18. Mustafa Demircan

Vekilleri : Avukat Seniğ Özay

Birinci Beyler Sokak Katipzade Han 51/306 Konak/İzmir

19. Noyan Özkan	23. Uğur Kalelioğlu
20. İbrahim Arzuk	24. Ömer Erhat
21. Arif Cangı	25. Rifat Bozkurt
22. Ahmet Okyay	26. Seniğ Özay

Ortak adres : 1378 Sokak 4/1 No.107 Alsancak/İzmir

DAVALI

: T.C. BAŞBAKANLIK

ANKARA

DAVA

: Bakanlar Kurulu'nun, kesinleşmiş ve uygulanması zorunlu Mahkeme kararını geçersiz kılıp uygulanmasına engel olmak amacıyla aykırı olarak; "İzmir İli, Bergama İlçesi, Ovacık-Çamköy-Narlıca Köyleri mülki hudutları dahilindeki Normandy (Eurogold) Madencilik A.Ş tarafından siyanür liçi yöntemiyle altın çıkartılması amacıyla kurulan işletmeye izin verilmesine" dair işleminin yok sayılmak suretiyle iptali ve yürütmesinin durdurulması istemidir.

TEBLİĞ TARİHİ

: 03.04.2002 tarihli günlük gazetelerde çıkan haberler ile haberdar olunmuştur.

I-DAVACI OLMA SIFATI :

Bu davada davacı olarak yer alan kişiler Bergama/çamköy ovacık mevkiinde bulunan altın madeni işletmesi ile ilgili olarak daha önce İzmir 1. İdare Mahkemesinin 1997/636 Esas ve 1997/877 K sayılı iptal davasını açan yöre sakinlerinden 19 kişi ile, İzmir çevre hareketi avukatları olarak senelerdir çevre koruma davaları takip eden özellikle Bergama altın davası ile bağından beri ilgilenen çevreye duyarlı Hukukun üstünlüğüne inanmış kişilerden ibarettir. Bergama davasında davacı olan 650 köylü yurttaşın tamamı bu davada davacı olmak istemekle beraber usul ekonomisi ve dava masraflarının fazlalığı nedeniyle yalnızca bu kadar kişi davacı olmaktadır.

Davacılar açısından bu açıklamayı dava dilekçemizin başından yapmak zorunluluğu duyduk

II-OLAYLAR :

Davaya konu; İzmir İli, Bergama İlçesi, Çamköy-Ovacık-Narlıca mevkiinde siyanür liç yöntemi ile altın madeni işletilmesine izin verilmesi yolundaki idari işlemlerle ilgili işleyen hukuksal süreç şöyledir;

1. Çevre Bakanlığı'nın İşlemi. (Dava Konusu İlk İşlem) :

Çevre Bakanlığı tarafından, "Eurogold firmasına izin verilmesi yolundaki idari işlem" in iptali amacıyla Bergama'lı 652 yurttaş İzmir 1.İdare Mahkemesi'nde 8/11/1994 günü davalar açmışlardır. Uzun zamana yayılan yargılama süreci sonunda davacı yöre yurttaşlarının istemleri, İzmir 1. İdare Mahkemesi'nce kabul

edilmiştir. Davanın kabulüne ilişkin İzmir 1. İdare Mahkemesi'nin 15.10.1997 tarih ve E.1997/635 K.1997/876 sayılı kararı, Danıştay'ın denetiminden de geçerek kesinleşmiştir. Bu mahkeme kararının gerekçesinde ayrıntılı olarak açıklandığı üzere :

- Anayasa'nın 17'nci maddesine göre; "... Herkes yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir..." Anayasa'nın 56. maddesine göre de; "... Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir. Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak, insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler..."
- Canlı yaşamının en önemlisi olan insan yaşamının sağlıklı, dengeli, bozulmamış bir çevrede sürdürülmesi esastır. İnsan yaşamının korunması bir öncelik olduğuna göre, insanın doğal yaşam temellerinin korunması ve geliştirilmesi gerekmektedir ve çevrenin korunması insan yaşamının vazgeçilmez bir unsuru olmaktadır. Bu durumda yukarıdaki saptamalardan hareketle dava konusu altın madeni işletme yönteminin yarattığı sakıncaların doğrudan ve dolaylı olarak insan yaşamı ile ilgili olması karşısında, belirtilen Anayasa ve yasa hükümleri de dikkate alınarak dava konusu idari işlemin yargısal denetimin de öncelikle kamu yararı ve bu kavramdaki önceliklerin irdelenmesi gerekmektedir.
- İşletmecinin iyi niyeti, önlemlerin titizce denetlenmesi gibi kavramlara bağlı kalınarak, yapılacak faaliyet sonucunda elde edilecek ekonomik değer, doğada ve doğrudan veya dolaylı olarak insan yaşamı üzerindeki risk faktörünün gerçekleşmesi halinde kamu yararının öncelikle insan yaşamı lehine değerlendirilmesi doğaldır. Siyanür liçi yöntemi ile altın madeni işletilmesinde işletmeciye ve yapılacak olan denetime duyulan güvene bağlı olarak risk olasılığının azalacağından söz etmek mümkün değildir.
- Yukarıdaki teknik ve hukuki belirlemeler karşısında, insanın yaşama hakkını ve devletin de çevre sağlığını koruma, çevre kirlenmesini önleme, herkesin hayatını beden ve ruh sağlığı içerisinde sürdürmesini sağlama ödevlerini dikkate aldığımızda, Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) ve bilirkişi raporlarında da öngörülen olası risk faktörleriyle çalışan ve bu riskin gerçekleşmesi halinde doğrudan veya çevrenin bozulması ile dolaylı olarak insan yaşamını etkileyeceği kesin olan siyanür liçi yöntemi ile altın madeni işletilmesine izin verilmesi yolundaki dava konusu işlemde kamu yararına uygunluk bulunmamaktadır.' (EK-7)

2. Başbakanlık'ın Kanunsuz Emri :

Kesinleşmiş bu mahkeme kararından sonra, mahkeme kararının uygulanması ve madenci şirketin orman arazisini terk etmesi beklenirken, Başbakanlık Müsteşarlığı'nın 05/04/2000 gün ve B.02.O.MÜS.0.13.00.00-263 No. lu "...Bergama Çamköy Ovacık Mevkii'nde bulunan altın madeni işletmesi ile ilgili olarak TÜBİTAK'ın düzenlediği rapora göre mahkeme kararında belirtilen risk faktörlerinin ortadan kalktığı, İçişleri, Sağlık, Bayındırlık, Enerji Tabii Kaynaklar, Orman ve Çevre Bakanlıklarından konuyu yeniden değerlendirmek suretiyle işlem tekemmül ettirmeleri" yolundaki emri öğrenilmiştir.

Başbakanlığın bu talimatı üzerine ilgili bakanlıklar, işlem tesis etmeye başlamışlardır. Orman Bakanlığı orman alanının tahsisini uzatmış, Sağlık Bakanlığı da madenci şirkete bir yıl süre ile deneme izni vermiş, Çevre Bakanlığı da tüm bu olulara sessiz kalmış ve madende deneme üretimine geçilmiştir.

Oysa; Başbakanlık Müsteşarlığının anılan işlemi ve bu işleme dayanılarak tesis edilen işlemlerde, Prof Dr. Ülkü Azrak'ın belirttiği gibi; "yargı kararına karşı apaçık bir direnme" söz konusuydu. (EK-8)

Tartışmalı bir rapora dayanılarak, mahkeme kararının yok sayılması, madende deneme üretimi izni verilmesi, kendisini "HUKUK DEVLETİ" olarak nitelendiren bir hukuk düzeninde asla kabul edilemezdi. Bu nedenle; bir grup yurttaş tarafından, bu kanunsuz emir niteliğindeki işlemin iptali için dava açılmıştır.

Yapılan yargılama sonunda; İzmir 1. İdare Mahkemesi'nin 01.06.2001 gün ve 2000/896 Esas, 2001/485 Karar sayılı kararı ile "...altın madeninin . doğrudan veya çevrenin bozulması ile dolaylı olarak insan yaşamını etkileyeceği kesin olarak siyanür liçi yöntemle izin verilmesi yolundaki işlem kamu yararına aykırı bulunarak kesinleşmiş yargı kararı ile iptal edilmiş iken; işletici şirketin tesiste bazı ilave yatırımlar yaparak ek önlemler aldığından bahisle, "siyanürle altın arama yöntemi"ni yeniden tartışmaya açarak davalı idareye başvurusu üzerine, konunun yeniden gündeme getirilerek ve TÜBİTAK tarafından firmaca alınan önlemlerle risklerin ihmal edilebilir boyutlara indirildiği yolunda düzenlenen rapor da esas alınarak, siyanür liçi yöntemle işletilecek olan altın madenine izin verilmesi gerektiği yolundaki dava konusu işlem, kesinleşmiş mahkeme kararının, uygulanmada değiştirilmesini ortaya çıkarmıştır ki, bu durumun hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmadığı açıktır..." gerekçesiyle iptal edilmiştir. Bu karar hakkında Temyiz incelemesi devam etmektedir (EK-9).

3. Kararları Uygulamayan Kamu Görevlilerinin Tazminat Sorumluluğu :

1997 yılında verilen kesinleşmiş mahkeme kararını 30 gün içinde uygulamayan dönemin yöneticileri hakkında açılan tazminat davasının temyiz incelemesi sonunda; Yargıtay 4. Hukuk Dairesi tarafından, "dönemin